

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 93. An & quando copula inter sponso de futuro sit signum expressivum consensus Matrimonialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Frustraque adducitur in oppositum exemplum hæretici validdè baptizantis, etsi firmiter credat Baptismum non esse Sacramentum; nam non ideo validdè baptizat, quia baptizat sub conditione, si fortè sit Sacramentum, quia istam voluntatem habere non potest, dum absolute credit, non esse, nec esse posse in aliquo casu Sacramentum, sed quia intendit facere, quodd Christus instituit, sub qua intentione continetur voluntas conferendi Baptismum Sacramentum, & quæ consistere potest cum credulitate & errore, quo existimat non esse Sacramentum. Item frustra adducitur *Clem. unica de consanguinitate*, ubi excommunicatur, quia verè contraxit, vel etiam efficaciter contrahere intendit matrimonium; sed quia extrinsecus id attentavit animo vacandi libidini.

Quæst. 91. Num consensus utriusque conjugis debeat simul existere.

R Esp. ut utriusque conjugis consensus physicus & actualis sit simul, non requiritur, neque ratione Sacramenti, utpote ad quod constituendum sufficit partes inter se moraliter conjungi & coexistere sibi, ut patet in Sacramento pœnitentiæ; neque ratione contractus, in quo facilius adhuc admittitur illa moralis conjunctio. *l. qui presens. ff. de V. O.* paterque in præsentem, dum contractus matrimonii celebratur per epistolam vel procuratorem. Poterit itaque matrimonium celebrari consensu physicè præterito habitualiter perseverante, absque eo, quod opus sit permanere illum in effectu aliquo producto, qui sit causa contrahendi; cum nihil physicum efficere debeat, sed solum hunc moralem effectum, traditionem nimirum mutuum corporum, mutuaque obligacionem, ad quam præstandam sufficit perseverantia moralis habitualis; ideoque licet multum temporis intercesserit inter unum & alium consensum physicè elicitos, si tamen de facto neque expressè, neque tacitè revocatus fuerit, sufficere ad contrahendum matrimonium. Ita *Castrop. p. 6. num. 2.* idem ferè sentiunt, *Sanch. l. c. d. 32. q. 2. num. 7.* *Pont. l. 2. c. 16. an. 2.* *Cönninck. l. c. du. 7. concl. 1.* & 2. nisi quod velint relinquendam arbitrio prudentis, quantum temporis intercedere possit inter consensum illos mutuos. Unde jam etiam patet, hæc locum habere, ubi viget Trident. sive ubi requiritur præsentia Parochi & testium; dum nimirum hodie exprimitur consensus unius coram parochi & testibus et alterius consensus coram eodem parochi & iisdem testibus die alia, etsi hi nesciant, num prior consensus revocatus sit, cum id necessarium non sit, ut patet, dum assistunt matrimonio celebrato per procuratorem. An verò consentiente fictè, altero præbente consensum legitimum, possis dein denuo verè consentire, quin alter denuo consentiat, ac ita celebrare matrimonium validum, non ita certum est. Affirmat *Sanch. l. 2. d. 32. num. 2.* eò quòd prioris consensus adhuc maneat habitualiter. Negat *Castrop. num. 3.* eò quòd non tantùm primus ille consensus tuus ob fictionem fuerit nullus, sed etiam alterius consensum reddiderit nullum; cum is non intenderit traditionem corporis sui, nisi alter etiam sui corporis traditionem fecerit, quia est contractus mutuos onerosus; adeoque ex perseverantia dicti consensus, utpote nullius valoris, consurgere nequeat matrimonium,

Quæst. 92. An & qualiter consensus matrimonialis exprimendus.

1. **R** Esp. primò: Necessario exprimendus verbis vel signis; cum matrimonium sit contractus respectivus humanus & politicus, qui solamente celebrari nequit; estque insuper Sacramentum, quod necessariò est signum sensibile gratiæ sanctificantis.

2. **R** Esp. secundò: Etiam in valentibus loqui, consensum exprimi per verba formaliter talia non est de necessitate Sacramenti. *Sanch. d. 31. n. 5.* *Valq. d. 3. de mat. c. 7.* *Covar. in 4. decret. p. 2. c. 4. n. 1.* *Pont. l. 2. c. 7. n. 4.* *Castrop. p. 7. n. 3.* *Arg. c. unic. 8. fin. de despons. impub. in 6.* ubi pro puella præsentem & tacente pater præstat consensum & verum matrimonium constituit; quia puella medio illo silentio contentum patetnum approbat; ut inquit *D. Thom. in 4. dist. 27. q. 1. a. 2. q. ad. 3.* Et certè si verba necessitate Sacramenti necessaria essent, id utique expressisset *Florent.* dum exactè materias & formas Sacramentorum declarat. Dum verò idem Concilium ait: *causa efficiens matrimonii est consensus regulariter per verba de præsentem expressus*; non vult consensum, prout ordinariè exprimitur per verba eadem, esse causam necessariam Sacramenti, sed indicat solum consensum, qui est causa Sacramenti, ordinariè seu regulariter & commodius exprimi per verba.

3. **R** Esp. tertio: Sed neque in valentibus loqui ad exprimendum consensum, verba sunt necessaria necessitate præcepti, quia nullibi tale præceptum exstat. *Sanch. l. c. n. 10.* *Gutt. c. 46. n. 11.* (qui tamen volunt esse peccatum veniale, dum valentes loqui omitunt verba, quod tamen sibi non placere, ait *Castrop.* quia ubi nulla lex, ibi nulla prævaricatio) *Pont. l. 2. c. 7. n. 14.* *Cönninck. l. c. du. 8. concl. 4.* Illud tamen fatendum, esse maximè decens, ut contrahentes verbis utantur, ad hoc, ut Ecclesiæ certius constet de matrimonio contracto, quod & non plus vult textus *c. sua fraternitati*; dicens, verba quòd ad Ecclesiam esse necessaria. item textus, *c. licet, & c. consultationi*, nimirum verbis matrimonium perfici; non quasi ea ex institutione Ecclesiæ sint necessaria seu præscripta, sed quòd sint signa aptiora consensu; unde etiam ait *Castrop. cit. n. 5. in fine.* quandoque ratione scandali, & ne dubius reddatur contractus, sub peccato mortali necessarium esse contrahentes consensum suum verbis exprimere.

Quæst. 93. An & quando copula inter Sponfos de futuro signum sit expressivum consensus matrimonialis.

1. **R** Esp. primò: est signum sufficienter expressivum consensus matrimonialis seu matrimonium contractum esse in iis locis, ubi Tridentinum non est receptum, non quidem ex natura rei, sed præsumptione juris, quatenus jus piè præsumit, matrimonium ante copulam illam contractum, ne ea aliàs sit fornicaria, dum enim Sponfi de futuro possunt inter se copulari tam animo fornicario quam affectu conjugali, Ecclesiæ, ne iudicet illos deliquisse, credit copulam processisse affectu conjugali, voluisseque Sponfos hac ratione promissionem matrimonii contrahendi ad executionem deducere. *Castrop. p. 8. num. 4.* juxta *c. ii quisidem. c. fin. h. t.* Porrò dum Titius contrahit Sponsalibus cum Anna, eà invitâ contrahit

Spon-

Sponsalia cum Maria, & dein utramque cognoscit; copula illa habita cum Maria non poterit esse signum contracti cum ea matrimonii; quia sponsalia cum ea fuerunt nulla; copula verò illa cum Anna habita potuit esse signum contracti cum illa matrimonii, licet enim voluntate habuerit recedendi ab eius sponsalibus, contrahendo sponsalia cum Maria, de facto tamen non recesserit, & copulam cum ea habens, censendus est prædictum contractum approbasse, & attentatum recessum emendasse, Castrop. n. 5. cum Pont. l. c. c. 12. n. 6.

2. Resp. secundò: In locis, ubi receptum Trident. copulam habitam inter sponso de futuro coram Parocho & testibus esse signum sufficientem consensu conjugali; adeoque per eam sponsalia transire in matrimonium; eò quòd jam Parochus & testes, qui prius assisterunt sponsalibus, assistentes dein tali signo seu copulæ sufficienter de consensu in matrimonium testari possint, affirmant Sanch. l. 3. d. 40. n. 7. Gutt. c. 41. n. 13. Henriq. l. 11. c. 3. n. 7. quod et si neget Castrop. n. 6. cum Cönnick. nihil tamen in contrarium afferunt, non enim video, cur (quod dicunt) copula illa non possit esse signum consensu habitum coram Parocho, quod requiritur; cum copula illa præsumptivè procedat ex affectu conjugali, adeoque sit præsumptivè ipse consensus in executionem promissi matrimonii, de consensu matrimonii coram se habiti satis testari possunt.

3. Resp. tertio: Ob attentationem copulæ habitam post sponsalia non præsumitur matrimonium contractum; adeoque ea non est signum expressivum consensu matrimonialis. Castrop. n. 7. juxta n. *adolescens. fin. h. t.* non enim jure inducta est præsumptio de matrimonio contracto ex attentatione copulæ, sed ex copulæ; ergo ea sine fundamento non extendenda ad hanc attentationem. His non obstante, quòd in dicta attentatione facta non animo conjugali admitatur culpa. Nam non solum ob vitandam culpam utrunque præsumitur matrimonium ex copulæ; sed ob vitandam talem culpam, ex qua femina amittit sui corporis integritatem, quæ maximi apud illam habetur, ut Castrop. Unde jam etiam inferitur à fortiore ex osculo, amplexibus, tactibus turpibus inter sponso non posse præsumi contractum ab iis matrimonium, Pont. l. c. n. 14. Covar. l. c. p. 1. c. 4. §. 2. n. 2. Castrop. n. 8. Arg. c. 1. de matr. contract. *contra merd. Eccl.*

Quest. 94. Quenam præterea sunt signa expressiva consensu matrimonialis, seu matrimonii contracti.

1. Resp. Ex traductione puellæ in domum sponsi, attentato jure civili præsumi potest contractum matrimonium, l. *mulier ff. de ritu nupt.* non tamen attentato jure Canonico. Menoch. l. 3. *presump. 1. n. 55.* Gutt. c. 41. n. 4. Castrop. n. 9. eò quòd Jus Canonicum solum ex copulæ habitam inter sponso præsumit consensum matrimonii, quæ dispositio, utpote exorbitans à jure, non debeat extendi ad alia. Secus tamen esset, si ea traductio fieret ea solennitate, quæ attentat loci consuetudine uxor solet ad domum matiti deduci. Castrop. l. c. Arg. c. *vidua. de regul.*

2. Resp. secundò: Præsumitur ex longa cohabitatione, quæ vir & mulier se tractarunt ac conjuges. Male. l. 25. *de prob. concl. 1022.* Menoch. l. 3. *presumpt. 1.* Castrop. nu. 10. dicens id procedere à fortiore, dum agitur de probanda filiorum legitimitate maxime si parentes sint defuncti, quos decessisse in peccato mortali præsumi non debet, sed potius ante mortem contraxisse matrimonium,

3. Resp. tertio: Acceptatio annuli submissi à sponso sponsæ, præcedente jam tractatu de contrahendo matrimonio non est signum consensu præbiti in matrimonium, nisi ubi consuetudo habet, illam hac ratione significari; alias enim non nisi pro sponsalium confirmatione serviet. Sanch. l. 1. *de matr. d. 22. n. 1.* Pont. l. 2. c. 11. n. 2. Castrop. n. 11. idem esse dicens de porrectione manuum.

Quest. 95. Finis matrimonii quotuplex, & quo fine intendi debeat.

1. Resp. primò: Finis matrimonii alius est intrinsecus & essentialis, nimirum mutua corporum traditio & obligatio radicalis ad reddendum debitum. Castrop. *cr. d. 2. p. 10. n. 1.* & hic finis necessariò intendendus, non solum, ut matrimonium licitè, sed & validè contrahatur, Sanch. l. 2. d. 29. cum communi.

2. Resp. secundò: Finis alius matrimonii est accidentalitatis, proprius tamen illi, nempe tam generatio prolum, quam habere concupiscentiæ remedium juxta illud Apost. 1. ad Cor. 7. *Propter fornicationem unusquisque suam uxorem habeat*: aut etiam mutua obsequiorum communicatio. Finis hic trinus honestè intenditur. Prior, quia ad hunc matrimonium ab authore naturæ institutum est. Alter, quia consilium est Apostoli, Cessante verò potentiâ ad generandum & periculo fornicationis, adhuc matrimonium honestè intenditur ob dictam obsequiorum communicationem; quia & ob hanc matrimonium institutum est.

3. Resp. tertio: Fines alii sunt extranei, v. g. voluptas, honor, divitiæ, pax inter consanguineos, conservatio familiae &c. inter hos fines aliqui per se honestatem moralem continent, ut pax Reipublicæ vel inter amicos, conservatio familiae illustri. Et propter hos fines licitè, & honestè contrahitur matrimonium. Siquidem neque ex fine, neque ex medio, quod eligit (utpote quorum utrumque honestum est) vitatur talis intentio. Neque etiam obster, quod matrimonii finis alius sit magis proprius, & principalis. Nam hunc expressè intendere, non est obligatio, sed satis est illum non excludere, ut patet à simili, dum linguâ data primò ad conceptus exprimendos, uti quis potest licitè ad cantandum aliumve finem extrinsecum non inhonestum, ita tenent Pont. l. 1. *de matr. c. 21. n. 13.* Cönnick. d. 25. d. 2. *concl. 4. n. 18.* Castrop. n. 3. contra Sanch. l. 2. d. 29. n. 26. Laym. l. 5. *tr. 10. c. 4. n. 2.* Navar. &c. in quantum putant, peccatum saltem veniale esse propter inordinationem intendere per se primò finem secundarium, & matrimonio extrinsecum.

4. Resp. quartò: Sed & intendere matrimonium ob fines illos alios extraneos de se honestatè moralem non habentes, v. g. ut evadas dives, fruaris dote & pulchritudine uxoris, uti & voluptate copulæ, non esse peccatum etiam veniale, docent iidem Cönn. Pont. Castrop. *ll. cit.* eò quòd velle uti actu per se honesto (qualis est contrahere matrimonium) retinendo, vel non excludendo fines illius alias in eo imbibitos, ad obtinendum aliquid temporale non inhonestum, nullatenus sic peccatum, dum in eo casu non operatur quis absque fine virtutis, qui in ipso opere intrinsecè imbibitur, & qui in executione illius operis intenditur, dum non excluditur. Unde Cajetan. *Tom. 1. opuscul. tr. 12. de matr. q. 3.* Sanch. l. 2. d. 29. n. 25. Gutt. c. 46. n. 7. Covar. & alii apud Castrop. affirmant, regulariter nullum peccatum committi à contrahente ob solam uxoris pulchritudinem &c. eò quod esto horum consecutionem medio matrimonio ita expressè intendat, ut